

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Eric de Vroedt
Titel	mightysociety 9
Jaar	2011
Uitvoering	mightysociety / Eric de Vroedt

Copyright (C) 2011 by Eric de Vroedt

ERIC DE VROEDT

MIGHTYSOCIETY 9

rollen

m

g

b

h

r

een danser

M, G, B, H en R spelen in elk deel andere personages

m We zijn in Afrika.

g We zijn in Afrika.

m Dit is Ivoorkust, Abidjan.

g Côte d'Ivoire, Ivory Coast. 'Waar den Ivorenbuit den Europeeërs toeviel.'

m Precies, daar ja. Jij speelt –

g Ik speel een Ivoriaan.

m Ja, jij bent een Ivoriaan.

g Ik ben geen Ivoriaan –

m Oorspronkelijk komt Gustav uit Kongo, maar nu speelt hij iemand –

g van tweeduizend kilometer verderop. Daarvoor ben ik gecast. Ik ben zwart –

m Je bent voor deze rol gecast omdat je zwart bent – denk je dat?

g Ja, dat denk ik – maar dat vind ik niet erg.

m Zegt ie er snel bij.

g Ik wil mij niet als slachtoffer –

m Alsjeblieft – dat woord.

g Sorry – je hebt gelijk.

m Gustav, spreek je Ivoriaans?

g Ivoriaans bestaat niet.

m Spreek je Frans?

g Ja, maar zij niet.

m Oké – Engels dus.

g Ik ga een hoop fouten maken, hoor.

m Dat geeft niet – dat komt wel authentiek over, denk ik.

g Yes.

m Heel goed – nou ja.

g Wij zijn dus verliefd.

m Ja, twee dagen nadat ze in deze grote havenstad is gearriveerd, gaat Sophie –

g Zij speelt Sophie.

m naar een dansuitvoering –

g En ze komt uit Nijmegen.

m dank je wel – in het Palais de la Culture.

g Ik ben zanger en danser.

m Het is een wervelend optreden in een snikhete, donkere zaal, overvol met locals, jonge mannen en vrouwen, en met hier en daar een verdwaalde toerist.

g Een hoop blonde vrijwilligers en een kluit dronken VN-personeel.

m Ze kan de kwaliteit van het optreden niet helemaal op waarde schatten, maar ze is onder de indruk van de energie en de overgave van de dansers. Het enthousiasme van het bijna uitzinnige publiek ontroert haar. Na afloop blijft Sophie nog een beetje hangen en ze komt bij de geïmproviseerde bar in gesprek met één van de dansers –

g die haar al was opgevallen op het toneel.

m hii heeft een fantastisch liif – en ze biedt hem een drankie aan.

g So, it's your first time in Africa?

m Yes, at least in black – mag ik dat zeggen?

g Wat, black?

m Ik weet nooit of ik nou neger, zwarte of kleurling moet zeggen.

g Just try human being. Ze bloost eventjes, lacht zijn opmerking weg –

m Zakt door de dorre grond van gene.

g en is eigenlijk op slag verliefd.

m Ja. Sophie wordt die avond verliefd zoals je dat alleen in Afrika kan worden.

g Hoe is dat, verliefd worden in Afrika?

m Ik denk: bevrijd. Ik denk: zonder dat wie dan ook meekijkt. Dat zelfs de stemmen in je hoofd heel even zwijgen. Ik denk: als een intieme dans –

g I love dancing with you, Sophie.

m op een opzwevend oerritme –

g But I prefer modern music.

m resulterend in een roes van zweet, gelukstranen en andere lichaamssappen. I feel so good in Africa, Solo. Zij heeft een frustrerende tijd achter de rug, haar televisieprogramma is mislukt.

g You're making programs for television?

m Ze dacht dat het haar doorbraak zou zijn – yes, I do. Intelligente doch snel gemonteerde programma's gericht op een open, kosmopolitisch denkend publiek tussen 18 en 35 jaar. But I'm fucked, Solo. Ik bedoel: ik ben op een zijspoor gezet.

That is just how it feels. Mensen bellen niet terug, ik word per e-mail afgescheept met opbeurende woorden. It almost feels as I've already become too old for television. Het ligt aan mij, dat weet ik ook wel. I just need some time. Het gaat al zo lang niet goed met haar.

g And that's why you're in Africa.

m Daarom, zou je kunnen zeggen – but that's an extremely short summary – ben ik in Afrika.

g Omdat het niet zo goed met je gaat.

m Maar het besluit om naar dit continent te komen was meteen al een stap in de goede richting. I already feel so much better. Zodra ik uit het vliegtuig stapte en de kruidige geuren opsnoof –

g van goedkope kerosine –

m en de klamme hitte om m'n lijf voelde –

g ten gevolge van woestijnvorming –

m wist ik direct: dit is een goed besluit.

g Burn-out.

m Het is alsof alles in één keer van me afviel.

g Wat natuurlijk een leugen is.

m Alsof alles wat steeds meer op haar begon te wegen – frustraties van gestrande relaties, onvermijdelijke desillusies, die voortdurende spanning in d'r lijf – niks meer voorstelde. Nee, dat is het niet.

g Tell me what it is, Sophie.

m It was like feeling: this is so much bigger. Like: what I'm going to experience here is so much more important. A newly discovered energy, that could – and maybe it sounds absurd – change my life.

g Dat klinkt in zijn oren inderdaad behoorlijk absurd.

m I can imagine that in your eyes my life seems ideal.

g And did it change your life. Sophie?

m Yes – I met you.

g En dan is daar die te lange blik in elkaars ogen, een secondelang kijken, doodeng, in wederzijdse opdracht, op zoek naar een aanknopingspunt om lief te hebben –

m die in een flits van herkenning gevonden wordt. Waarna de ademhaling zich verplaatst van buik naar borst en het vocht wegtrekt uit de mond –

g en het lichaam een gokje waagt in de hoop dat zij niet terugdeinst –

m en hij zijn wellustige lippen plant op haar gretige mond.

m/g Kus!

g Waarna allebei zichzelf weer te snel bewust worden, de blikken verstrakken, dreigen leeg te lopen en de prille liefde besmet raakt met angst.

m En de vraag: of dit is één grote vergissing?

g En de onvermijdelijke bijgedachte:

m straks gaat me dit geld kosten. En de onvermijdelijke bijgedachte:

g denkt ze dat ik zomaar te koop ben? En de onvermijdelijke bijgedachte:

m klopt het wel dat ik me superieur voel? En de onvermijdelijke bijgedachte:

g waarom voel ik me zo klein? – ik zal d'r leren, kleine slet! De onvermijdelijke bijgedachte:

m zou het waar zijn, van die pikken? – Jezus, dat ik daaraan denk!

m/g De onvermijdelijke bijgedachte aan lekke condooms, mislukte seks, telefoontjes middenin de nacht, meewarig kijkende vrienden, een vakantie liefde die hem/haar fataal werd.

m En de onvermijdelijke bijgedachte aan Rob.

g Rob?! Who the hell is Rob?!

m Rob is de enige regisseur die haar nog wel terugbelde. Vlak voor vertrek sprak Sophie kort met Rob van der Putte over een nieuw televisieprogramma. Toen Rob hoorde dat Sophie een paar maanden in het land ging wonen waarin vijf jaar geleden het afval van de Probo Koala –

g So that's the reason you came to this country.

m Een zekere journalistieke interesse speelde wel mee, vermoed ik.

g Ze is hier voor een nieuw televisieprogramma.

m Ze is hier voor zichzelf. Het ging niet goed met haar, dat heb ik je verteld. Maar vlak voor vertrek stond Rob drie keer op haar voicemail –

opkomst B

b Ik heb 't over een gloednieuw programma, Sophie. Op Europese schaal geproduceerd. Picture this:

Afrikaanse jongeren gaan met elkaar de strijd aan. Niet met bazooka of machete maar met kunst. Zingen, dansen, vingerverven, maakt niet uit. Als het maar bruist, als het maar barst van de levenskracht.

Daarnaast: hun verhalen. Die moeten een keer verteld worden. Oorlogen, giframpen, amputaties, als het maar raakt. Wat kunnen ze winnen: een kunstvakop-leiding in Europa, aan onze beste academies. We gaan Europa eens laten zien wat voor potentie op dat prachtige continent aanwezig is. Maar het gaat om hun verhalen, Sophie, en als er een dansje nodig is om die behapbaar te maken, soit. We gonna rebrand Africa.

g Net als al die anderen komt ze hier alleen maar voor de gifbelten, de vervuilde sloten, de dode landschappen.

m Je moet wel naar me luisteren: het was zijn idee.

b We mogen talent niet laten verpieteren. *tegen M* Ik heb het over jou.

g Voor de volgende televisiehit is ze vooral op zoek naar zieke mensen, gebochelde moeders en kinderen met uitstulpingen op hun liif. Allemaal ten gevolge van het afval dat illegaal gedumpt is –

m door het in Nederland gevestigde bedrijf Trafigura. Ze weet heus wel dat veel van die verhalen overdreven zijn. Er zijn geen mismaakte kinderen –

b Denk jij.

m Die ontstoken blaasjes met pus kunnen een hele andere oorzaak hebben. De rechter sprak zelfs van een massapsychose. I just want to see it with my own eyes, Solo. Rob is right: the story of your country deserves to be told. A human tragedy happened here and is still going on. In my country nobody knows the truth.

opkomst H

h Ik vind het maar een opgeblazen toestand.

g Wie ben jij?

h Ik speel de geluidsman die samen met Rob van der Putte naar Ivoorkust is gevlogen, een kleine week nadat Sophie jou in Abidjan heeft ontmoet.

g Wat?!

m Ik had beloofd ze op de hoogte te houden –

B en H installeren camera's, microfoons en achtergrondpanelen. Gedurende de opnames plaatsen ze, ook los van de tekst, verschillende rekwisieten, achtergrondpanelen etc.

m Enkele dagen na hun ontmoeting zitten Sophie en Solo na zijn dansrepetitie zij aan zij op een houten bankje in één van de 'maquises' tussen Avenue Noguès en Rue du Commerce tegenover het Unilever-gebouw. Het is een zachte avond. Een kakofonie van langsrazend verkeer, een krakende radio, tikkende lepels en vorken, een dikke kokkin die kookt. Ze houden elkaars handen stevig vast. En terwijl ze wachten op de door de Lonely Planet aangeraden poisson braisé vertelt hij – zonder enige aanleiding – zijn verhaal.

g You know, Sophie, I was there.

m What do you mean, Solo, where?

g Where the toxic-waste was dumped. Haar ogen verwijden zich, ze draait zich op het houten bankje naar hem toe, kijkt hem ernstig en aandachtig aan.

m Daarom ontmoette ik hem dus, daarom werd ik uitgerekend op hem verliefd.

g Een kloppend bloedvat in zijn hals, een blik op de poisson braisé om haar ogen te vermijden, een stilte waarin niks wordt gedacht. Maar de beelden dringen zich op, zijn uit hun slaap ontwaakt. En hij denkt: nu moet ik door ook. So I woke up.

B zet de camera aan, M spreekt in de camera.

m Op een ochtend werd de 36-jarige Solo wakker en hij kon amper ademhalen. Een ondraaglijke stank vulde zijn kleine hut – leven ze daar in hutten?

g In Afrika hebben ze ook huizen. *in de camera* One morning I woke up and I could hardly breathe. An unbearable smell filled my appartement.

B stopt de opname.

b Appartement – dat klinkt wel heel erg chique.

m Hij heeft een appartement.

b Met flatscreen, salontafel, houten vloer en balkon dat uitkijkt over de baai? Het afval werd gedumpt naast de sloppenwijken van de stad, op de enige vuilnisbelt –

m Op zestien plekken door de hele stad verspreid.

b Maar niet naast de chique appartementen van Abidjan. We moeten hier niet gaan suggereren dat hij deel is van de elite die op vrijdagavond op Coupé-Decalé gaat dansen en cocktails gaat zitten zuipen in een hippe nachtclub op Rue de Princesse.

h Ik stel voor de helderheid van het programma voor dat hij in de buurt van de vuilnisbelt woont.

B zet de camera aan, G spreekt in de camera.

g The place where I live is part of a small family-compound. I have my own room situated around a small courtyard. We're not extremely poor: I have a flatscreen, a dvd-player, a stereo –

h Maar een onderbroekje voor m'n zusje kunnen we niet betalen.

B onderbreekt de opname.

m Luister, ik wil niet weer het beeld van opgezwollen buiken en creperende kindertjes met vliegen rond hun ogen.

b Maar op deze manier zenden we te complexe signalen uit, Sophie.

m Ik wil dat hij het goed heeft: hij heeft een motor uit China –

h Iedereen heeft hier een motor uit China.

g I am a singer and dancer.

h Nou, laten we eerlijk zijn, je bent meer een entertainer.

m Hij danst geweldig. Hij heeft een fantastisch lijf.

h Iedereen heeft hier een fantastisch lijf.

m Hij heeft met zijn club jarenlang getraind op het grasveldje achter het Palais de la Culture. Ze hebben promotie-dvd's, ze zijn op tournee geweest naar Nigeria, er is interesse vanuit Europa –

g Waarom moet je dat allemaal zo benadrukken?

m Omdat je niet zo maar iemand bent. Eén of andere Afrikaan. We hebben het hier over een ambitieuze jongeman die zingt, danst, acteert –

h Voor toeristen.

m Deze man verdient een plekje op de Europese televisies, Rob.

B zet de camera aan.

g One day I wake up and I can hardly breathe. I'm sweating all over my body, my cabin is warm and muggy. It's almost difficult to open my eyes. I want to get up, but my body doesn't cooperate. I fall asleep again, but I dream: air, air, I need air. I try to push my eyes open again and my chest tries to suck the last bits of oxygen out of the room. The window, I need to open the window. I force myself to rise up, one moment of brightness and then: nothing. The next thing I see: the legs of the bed. Darkness behind. Dust. My hand starts scanning the floor. It finds a door and I push. Push. It opens, the relief when fresh air pours into the room. I – But then: the penetrating smell of rotten eggs. A disgusting smell of sick shit, of vomit invades the room. I feel the sudden urge to puke. Yesterday's dinner wants to get out. I don't want to, but I feel grains of rice in the back of my mouth –

b Ik vind het heel mooi, maar dit gaat echt te lang duren.

h Ik hoor ook de hele tijd ergens een druppel.

g What's happening here, for Christ sake? Sick people are walking through the streets like ghosts.

Bewildered, scared. A man is sitting on the pavement and suddenly he vomits in his own lap. An old woman is lying in the middle of the street, motionless. People are running with wet towels kept to their faces, but the smell is everywhere. Akweedo, Akweedo, people are shouting –

m De naam van de vuilnisbelt –

h Dit wordt echt te gedetailleerd, Rob.

b Please show us how the people are shouting, Solo.

g Policemen with gas masks are trying to calm them, but they know nothing them-selves. Voices on the radio talking about the unknown trucks that came to dumpsite last night.

b Show us how, Solo.

g What the fuck did they dump there? What kind of shit –

b Kun je hem vragen 't na te doen.

m So you're going to have a look.

g Suddenly I think about the children who

are living and working on the dumpsite. They always search for something to sell.

A million rotten eggs won't chase them away from their daily catch. If they are still living, they will be dead soon –

b Oké, even tot hier.

g But the smell is unbearable and suddenly blood is running over my cheeks. Both my hands are red, blood is dripping on my shoes.

b Please show us how, Solo.

g I'm wounded, but I cannot find the injury. What is bleeding? Did someone cut me? Is this a tumour? Out of my nostrils, running like cheap oil. It's too much, it goes too fast.

m Thank you, Solo.

b And did someone cut you? Was it a tumour?

g Het was gewoon een spontane bloedneus.

B zet de camera uit.

m Thank you for sharing your story with us.

h Hier zou dus perfect zijn liedje passen.

stilte

m Na de eerste opnames nemen Sophie en Solo op de Boulevard Mitterand een taxi om naar zijn appartement te gaan, waar Sophie inmiddels drie weken logeert. In de auto zwijgen ze en kijken allebei uit een ander raam. Met haar vermoeide ogen ziet Sophie de overvolle en vieze stad aan zich voorbij trekken.

Tussen hen in: twee lauwe flesjes Flag-bier die bij elke hobbel in de weg lustig tegen elkaar aan stoten.

g Ze komt hier even mijn verhaal halen en straks is ze weer weg.

m Is dit echt spannend materiaal of het zoveelste zielige verhaal?

g Gaat het haar nou om mij of om mijn nieuwswaarde?

m Zit deze jongen hier nou gewoon een verblijfsvergunning bij elkaar te verdienen? En dan ineens:

g Sophie, can you give me twenty.

m Sorry?

g Can you borrow me twenty thousand CFA?

m Yes, of course. En ondertussen rekent ze uit hoeveel dat is: dertig euro nog iets – wat zou ze daar moeilijk over doen? Maar wat moet ie ermee? En waarom meteen die toon? Waar slaat dat op? Ach wijf, doe niet zo achterlijk: dertig euro, twee flessen prosecco. Maar voor hem een maandsalaris. Kut, doe niet zo krenterig – zijn verhaal gaat straks duizend keer meer opleveren. Maar daar gaat het toch niet om, kom op zeg, ik hoef hem toch niet te betalen voor die bloedneus!

g I will pay you back tomorrow.

m Okay, no problem.

b Luister Sophie, er moet hem iets overkomen zijn.

m Wat moet hem overkomen zijn?

b Een dood kind, een miskraam, een fatale brandwond, wat dan ook.

m Wat dan ook.

b Een spontane bloedneus is echt te mager.

m Hij heeft geen dood kind.

b Op deze manier blijft het een te afstandelijke vertelling.

m Ik vond het heel indrukwekkend.

b It was very touching indeed, but it has to happen to you, Solo.

g Dat zou een leugen zijn.

b A lie, why?

g I didn't lose a child.

b You told us before, those horrible things did happen.

g Those things did happen – my sister –

b Then tell us the story of your sister. Like it has happened to you.

g It hasn't.

b Then bring us to your sister.

g She doesn't want to talk.

h So maybe she doesn't exist.

g Of course she does.

b So let us contact her.

g It doesn't work like that.

h Ik zei toch dat het allemaal een beetje opgeblazen is.

m Die mensen zijn doodsbang, Rob.

h Misschien moeten we eerst z'n liedje maar 's opnemen.

m Die zijn dag en nacht achterna gezeten door journalisten, hulpverleners, schadeclaim-advocaten –

h Ik begin me inmiddels ook een beetje af te vragen of ie wel kan zingen.

m Die zijn betaald om hun mond te houden, bedreigd, bestolen –

g What do you mean – I cannot sing?

b Tell me about your pregnant wife.

g My wife...?

m Rob, kom op –

b Please, go on.

Hij zet de camera aan.

m In godsnaam.

b Your wife was expecting your second child.

m Ik doe hier niet aan mee.

B stopt de camera.

b Wil je dat de mensen blijven kijken?

m Natuurlijk wil ik dat de mensen blijven kijken.

b Wil je dat het verhaal overkomt?

m Natuurlijk wil ik dat.

b En wil je dat het de mensen raakt? Recht in hun hart? Niet meer die doffe, onmachtige brok in hun buik. Niet meer: oh God, Afrika weer. Maar dat ze het geloven, honderd procent. En dat ze er niet alleen iets bij voelen, in godsnaam er een keertje iets bij voelen, maar dat ze beseffen dat zij medeverantwoordelijk zijn. Voor de dingen die op z'n continent dankzij hen gebeuren. Ik dacht dat wij dat wilden, Sophie, of heb ik het mis? Want als dat zo is. zetten we een zielig muzikie onder zijn bloedneusverhaal. schieten we een

paar mooie plaatjes van de baai en nemen we jullie prachtige duet op, waarmee hij vast en zeker een kansje in de wedstrijd maakt. En dan hebben we een perfecte aflevering die jouw persoonlijkheidje direct weer op de Hilversumse kaart zet.

m Tell us about your friend's daughter, Solo.

g That's not my daughter.

m Ze herinnert zich het verhaal dat hij op het houten bankje in de maquis vertelde.

g It's just a story I've heard.

m But it happened, didn't it? You can say my daughter instead of his – what's the difference? Isn't she a daughter of Africa too? Her story must be told, Solo.

g My daughter –

m Please, go on.

B start de opname.

g After some days –

b Sorry, ik heb nog één verzoek.

m Ja?!

b Can you hide your iPhone?

g Sorry?

b Your phone is making the picture too complex.

g Everyone has a phone in Africa.

b Maybe we could change it for an older model?

De telefoons worden geruild.

g En dus vertelt Solo over het meisje dat zijn dochter had kunnen zijn. Hij kende wel honderd van dat soort meisjes en duizend van soort verhalen. Waren al die verhalen niet zijn levensverhaal? So after some days –

m Wil je alsjeblieft niet –

De camera wordt uitgezet.

m Sorry, dat ik je enorm onderbreek. Maar de blik die je had stoorde me enorm.

g Sorry, wat voor blik?

m Je zette een hele passieve blik op. Zo'n blik van 'het gaat toch allemaal maar naar de klote'. Dan krijg je meteen dat indolente over je.

g Hoe moet ik dan kijken?

m Zoals je zelf kijkt. Je hebt altijd de neiging enorm uitzichtloos te kijken als je Solo speelt. Het spijt me.

Ga door. Tell me about your daughter.

De camera gaat weer aan.

g I can hear her coughing. My little girl is coughing all night long. I cannot comfort her. I'm not able to take care of her. There's nothing I can do. I can only listen to her coughing. Like thunders. Anxiously I'm counting the seconds of silence in between: one, two three... and then she coughs again.

The government say it's innocent.

The doctors say she might die.

The company denies responsibility.

The NGO says that's a lie.

Don't have euro's for medication.

Don't have a dollar for the bus.

Not even CFA's for svrup and sweets.

I'm afraid I have to take my loss.

And again I listen to my daughter's coughing: one, two, three... One, two, thr... One, two... One, t... One... I hear her sneaking to the toilet. She tries to vomit. I go to her and I see her little shaking body bent over the toilet. I hold her firmly – the only thing I can do. She's even happy to see me. Has left some energy to smile at me. I force myself to answer her hopeful smile. Then she vomits again – as it is out of disgust. Why am I not protesting?! Why am I not throwing stones?!

b Muziek –

g No, no, no, no!! Her eyes are rolling. She seems to fall away. In the middle of the night we run to the doctor. Two streets from my house the line already starts. Long lines with sick people. Pale and coughing people anxious listening to the voices on their little radio's: maybe the waste is nuclear. / It is at least heavy poisonous. / This a typical case of a mass-psychosis. / It's just a bad smell! / An African conspiracy. / What is the part the rebels are playing? / Don't you see it's America! / The Chinese! / The fucking government!

But I don't give a damn for these terrible voices – my child is dying for Christ sake –

De muziek stopt abrupt.

h Ik blijf toch moeite hebben met z'n laptop en z'n kleding.

g Wat?!

B zet de camera uit.

h Door die computer denk ik toch: had even op internet gekeken naar de oorzaken van die hoest, de laatste stand van zaken. Dan komt het plaatje dus niet samen.

b Kijk, de vraag is: moeten we deze man naar een Nederlandse kunstopleiding halen omdat de rijen voor de dokter te lang zijn? Het blijft me allemaal veel te huiselijk. Waar zit zijn drama? Wat is het grotere verhaal? I'm sorry, Solo. I'm very sorry.

g Een wandeling in een late middagzon over Pont du Général du Gaulle. Naast hen: stinkend, langsrazend verkeer. Onder hen: water dat misschien ook wel besmet is. Hij loopt sneller dan zij, draagt de tassen met boodschappen die ze zojuist hebben gedaan. Zij telefoneert, wéér met Rob. Ze spreekt Nederlands, maar Solo hoort zijn naam drie keer vallen. Hij begint sneller te lopen. Hij is onrustig, hij is al dagen niet meer op z'n werk geweest –

m Work, what kind of work?

g Hij verkoopt zijn dvd's aan toeristen, danst in restaurants – in Africa that's work, Sophie.

m En waarom moest ie dan weer geld lenen voor de boodschappen?

g Wat zit je nou steeds met dat geld?

m Het spijt me – het gaat ook niet goed met mij.

g Die jongen stelt al zijn tijd ter beschikking aan het programma, dat straks háár doorbraak moet worden. Ze zijn verliefd, zijn huis is haar huis –

m En haar portemonnee is de zijne. En zijn zus mag haar mooie kleren aan, zij mag absoluut niet alleen de stad in en ondertussen sms-t hij de hele tijd met een vriendin.

g She's just a sister, Sophie!

m I know that's real African culture. En ze vindt het ook geweldig, maar het gaat even niet meer.

g What do you mean, honey?

m I mean, all those blacks – sorry, human beings. Ik voel me belachelijk. I mean, this horrible mess, everywhere. How can you stand it? Those penetrating smells of food, those slurry – stoofpotjes met kleeftoestand. pis-en doelucht. dirtv. sweating people in the bus. uncountable little children like rats. And

those horrible stories which are still not horrible enough. Die urendurende opnames in die drukkende hitte. She came here to reborn, to find herself, not to be so far away. Ik wil naar huis.

b I think you're angry.

B richt de camera op het gezicht van G.

g I'm not, Rob.

b I think you're angry with Europe.

g I want to go to Europe.

b So why are you so angry?

g Maybe with the doctors?

m Tell us what the doctors did to you.

g Because of the two-street-line?

b I think you are angry with The Netherlands.

g I was very angry with the pushing of the people in the queue.

b No, you're angry with the West who dumped his toxic-waste in your backyard.

g Then I must be angry with the guys who work on the dumpsite.

b I know deep down you're so angry with this fucking multinational, Solo.

g I'm not sure.

b I am, Solo. This Trafigura-gang who produced this waste that killed your kid.

m They refused to pay the right price to process it in Amsterdam.

b Do you know why?

g Because it was too expensive?

b Because of their greed! That's why they shipped it to Africa –

g Then I'm angry with the custom officers at the harbour –

m You're fed up with this corruption.

g Everybody's here like that, Sophie.

b You're fucked up with this Société Tommy who produced a handwritten contract, took all responsibility and a few thousand dollars.

g We all would do the same.

m The drivers who transported the toxic-waste in the middle of the night. They panicked.

g In this country everybody is for sale. We don't care, because nobody cares. Everybody wants to eat, and everybody gets his chance. Today one party is eating, tomorrow it's the other party's turn. And that keeps this country going. The professors bought their title and are selling grades. With every official form a secret tax comes – just some small, small. A simple stamp can cost you your monthly wage. If you want a job you must first be willing to pay money.

m Please tell me then why you're so angry, Solo.

g I just feel ashamed to face my children. This is your father and there is nothing he can do. When I see the pale face of my sick daughter, I'm burning with shame, because I have nothing to give her – no food, no medicines, no life.

h Kijk, hier kan ik dus niet tegen.

De opname is weer afgebroken.

b Waar is zijn kracht? Zijn energie? Zijn inspiratie?

m Je moet ook proberen zijn hoop te verwoorden. Ze zijn hier om hem te helpen, maar bij defaitisme haakt iedereen af.

b Solo is boos. Punt. Boos op Nederland, boos op Europa, de multinationals, de globalisering, de regering, de president. Hij is er klaar mee het afvoerputje van de wereld te zijn. Vertel me over de miskraam, Gustav.

m Jezus Christus

b Vertel me – niet als slachtoffer, ik weet dat 't je sterker en wijzer heeft gemaakt – over de miskraam. Vertel me hoe je vrouw jullie kind heeft verloren.

g Er was geen miskraam.

b Er waren miskramen.

g Er waren geruchten over miskramen.

b Op de radio had men het alleen maar over miskramen.

g Er zijn altijd miskramen.

b Er waren daar opeens meer miskramen.

g Er zijn in Afrika altijd meer miskramen. Meer miskramen, meer kindersterfte, meer honger, meer dood.

b Vertel ons dan hoe de dood er in Afrika uitziet, Gustav. Laten we stoppen met dit stomme spelletje. Fuck off met die camera. Hoe ziet een doodgeboren kind in Afrika eruit? Een foetus dat is gestorven door vervuiling, ondervoeding, slechte medicatie, wat maakt het eigenlijk uit. Er is toch een kindje dood geboren, Gustav.

m Jezus Christus.

g Ja, Bram.

b Vertel ons dan hoe dat voor jou was. Dat is de enige reden waarom we hier vanavond zijn. Alleen jij kan ons dat vertellen. Sorry.

stilte

g Het is oké. Ik kan het proberen. Ik had me meer zorgen moeten maken. Maar ik heb het niet gezien. De vorige keer was het allemaal zo goed gegaan. Ik dacht: de ene keer is het vast zwaarder dan de andere keer. Ze klaagde over alles. Over hoofdpijn, pijn in d'r buik, pijn in d'r voeten. Ze was niet aardig meer. Maar dat doet er niet toe, dacht ik. Ze was hele dagen chagrijnig. Het hoort erbij, zei ze zelf, trek het je niet aan. Ik was vaak van huis. Klagen in 't café. Met de jongens praten over de stank, al maanden het gesprek van de dag natuurlijk. En op een nacht werd ze ziek, ernstig. Ze was gloeiend heet, zweette enorm, had verschrikkelijke pijscheuten. Maar ik dacht: misschien is het gewoon zover. Ze ijde: ik wil het niet meer, ik wil het niet meer. / Wat niet meer, mijn lief. /

Die geur, alsjeblieft niet meer die geur.

Terwijl het dus veel minder stonk dan weken geleden. Mijn kind, mijn kind. Ik wist gewoon niet meer wat ik moest doen. Ik had teveel gedronken, ik was doodmoe. Haar geïjl vermengde zich met mijn dromen.

Mijn dromen over Europa. Over het leven in Parijs, Rome, Amsterdam.

b Da's niet nodig. Vertel ons gewoon hoe het was.

B blijkt te filmen.

g Opeens was er bloed op het laken. Ze was stil en ze keek naar het bloed. Op haar gezicht was eigenlijk alles al te zien. Ze was volkomen rustig. Ik denk dat we naar het ziekenhuis moeten, zei ze. In de auto zat ze zwijsend voor zich uit te staren. Soms had ze pijscheuten die ze verdroeg, verbeet, alsof het allemaal al gebeurd was. En het was alsof die sturende blik zei: ik weet dat het met dit leven niks meer wordt. Alsof ze haar ware gezicht achter het joviale Afrikaanse masker toonde. Geen zin meer om te protesteren. Geen zin meer om haar recht op eisen. Cette vie, une erreur. Une vie malade. Une vie inutile. C'est ça. Nadat alles was gebeurd. zag ik haar in de gang van het ziekenhuis. Ik hield haar vast. We huilden niet. Ik keek haar

aan, maar zij keek dwars door mij heen. Dit is het leven: Europees afval kost ons ons kind. Mijn zoon is gestorven voor de kerstbonussen van mannen in een Londens kantoor. Door nalatigheid en hebzucht stopte een kinderhart met kloppen. Door een verdwaald gifschip zal ik zijn lijfje nooit stevig tegen me aan kunnen houden. Wat had ik die stellige gedachten graag willen denken. Maar ik dacht niks, voelde niks, zei niks. We namen het lijkje mee en begroeven het achter het huis – 150 meter van het afval. Life hasn't been good for us, Sophie. Life brought us on this earth to the wrong place. We had so many misfortunes. There's nothing you can do about it, it's not your fault. Our kids are dying, our fathers and mothers fall ill, the fishes are killed. And the only thing we do is waiting for a white man or woman who is prepared to defend us. For a camera to record our misery. For a European newspaper to put us on their front page. Het is jullie schuld niet. Het is jullie schuld niet.

b Dank je wel.

h Thank you, Solo.

m I feel so much pain now.

M en G zingen samen het Probo Koala herdenkingslied.

1.

backstage, op video

m Ik denk dat we moeten beginnen.

h Ik zei dat ik een momentje nodig had.

m Die mensen zitten al een half uur –

h Geef ze nog wat broodjes.

b Zeg niet dat het je allemaal je niks kan schelen.

h Ik vind het ook belangrijk –

m Wil je alsjeblieft niet zo ongeduldig doen.

h maar ik heb even de kracht niet, snap je.

b We begrijpen dat 't lastig uitkomt.

h Ik word verondersteld straks iets vieren –

m Dit staat al een half jaar gepland.

h maar m'n hoofd staat nu niet naar opera.

m Die mensen dragen je op handen.

b Luister, de politie doet er alles aan –

h De politie! Ik hoor net dat ze terecht is.

b Medea, is ze terug?

h Waar de tweeling is, weten ze nog steeds niet.

m Dat hysterische wijf.

h Dat hoorde ik, Glauce.

m Ze is toch hysterisch.

h Noem haar gewoon niet zo.

b Je bent geprikkeld, Jason, je moet proberen te relaxen.

h M'n kinderen zijn al dagen spoorloos –

b Maar het goede nieuws is: ze zijn waarschijnlijk weer terecht.

h Ik kan nu echt geen aandeelhouder zien –

m We gaan toch echt zo beginnen, schat.

h laat staan dat ik over kunst kan praten.

b Laten we even vijf minuten –

h Roken, roken.

b pauze, luchtje scheppen, even het gebouw uit.

h Ze zitten waarschijnlijk gewoon weer thuis alsof er niks gebeurd is. Ze was even met de tweeling op vakantie, verklaarde ze, sinds wanneer heb ik daarvoor de toestemming van hun vader nodig?

b Laten we blij zijn dat ze terug is.

h Ik ben ook blij. Ik ben heel blij.

m Als er hier iets gedumt moet worden –

h Zeg dat niet zo. Alsjeblieft niet doen.

b Daar komt het misschien toch wel op neer.

m Ze weet het van jou en mij, dus daar is het al op neergekomen.

h Ik moet d'r ook uit m'n hoofd zetten. *korte stilte* Ik ben er. Ik denk dat ik er weer ben. We gaan beginnen.

2.

Aanvang van de aandeelhoudersvergadering: een Trafigura-promo. H, B, M en G zitten achter een lange tafel.

h Vrienden.

Wij worden beschuldigd. Wij worden al jaren van alles beschuldigd. Vijf jaar lang wordt ons al verweten dat we een land in de afgrond hebben gestort. Dat we mensen ziek hebben gemaakt en hebben gedood. Vorige week beleefden wij een dieptepunt in deze lastercampagne. Na een uitzending van de publieke omroep stak een storm van verontwaardiging op die feller was dan ooit. In het betreffende programma werden schokkende beelden getoond van een doodgeboren foetus en forse beschuldigingen aan ons adres geuit door een jongeman genaamd 'Solo'. De dag erna werden Kamervragen gesteld, ontvingen wij bedreigende mails en vonden er hevige protesten plaats hier voor de deur. Ook op persoonlijk vlak – en uit veiligheidsoverwegingen kan ik daar niks over zeggen – heeft de uitzending gevolgen gehad. Echter, deze week beleefden we ook het demasqué van deze haatcampagne. Inmiddels is gebleken dat het televisieprogramma om de tuin is geleid door kwaadwillende geesten. Er is aangetoond dat de heer 'Solo' acteur van beroep is en zijn schrijnende verhalen volledig heeft verzonnen. Onze welbekende Sophie van Tongeren is, met de allerbeste bedoelingen, het slachtoffer geworden van een opportunistische Ivoriaan die zijn verhalen uit zijn duim zoog, waarschijnlijk met het oog op toekomstige compensatie. Vanaf deze plaats wil ik mijn medeleven betuigen aan Sophie, die de eerste aflevering van haar schitterende programma, zo schaamteloos ondermijnd zag.

Beste vrienden,

voordat we overgaan tot het verslag over het boekjaar 2010 en de vaststelling van de jaarrekening, heeft deze directie een primeur die we u beslist niet willen onthouden. Ter inleiding van dit unieke project wil ik echter nog enkele woorden aan deze affaire wijden.

Want was hier sprake van een incident? Is dit bedrijf niet al jarenlang de melkkoe van schijnslachtoffers, bedelende hulporganisaties, letselschadeadvocaten? Vonden velen in de dumping van het afval niet het perfecte alibi om ons mooie bedrijf aan de schandpaal te nagelen? Veinsden niet velen ziek te zijn, terwijl ze kerngezond waren? Werd niet elke hoofdpijn, elk hartfalen, elke tumor op den duur toegeschreven aan het gif?

Ik sta hier niet om mijzelf vrij te pleiten. Ik ben schuldig als dat moet. Ik ben zelfs bereid te erkennen dat ik mensen heb gedood, maar ik heb één vraag: lever mij de bewijzen. Moeten wij ons uitleveren op een wijze waarop dat van geen enkele verdachte in onze rechtstaat wordt gevraagd? Moeten we ons laten berechten in een 'trial by media', terwijl we door de rechter worden vrijgesproken?

Vrienden, we hebben fouten gemaakt. En we hebben ervoor geboet. We hebben de inwoners van Ivoorkust inmiddels tweehonderdvierenveertig miljoen dollar geschonken. Dat is één vijfde van de totale uitgaven

van de Ivoriaanse overheid. Tien keer zoveel als de VN-vluchtelingenorganisatie jaarlijks aan het land spendeert.

Sorry, wat is er aan de hand?

b Niks, niks, ga door.

h Je bent zo druk bezig.

b Er is iets bij de deur. Het is in orde.

h Een stel teleurgestelde actievoerders zeker. Laat ze maar komen, ze zijn welkom.

m Ik denk dat we even door moeten.

b Tenzij iemand behoefte heeft aan vijf minuten?

h Vrienden, laat ons ontwaken uit de nachtmerrie. Ondanks de hetze is Trafigura de beroerdste niet. We houden nu eenmaal van geven. De loopbaanfondsen van vierduizend werknemers zijn weer aangevuld. Onze beste managers hebben een bescheiden kerstbonus mogen opnemen. En, vooruitlopend op de jaarrekening, kan ik medelen dat we u extra dividend gaan uitkeren over het afgelopen boekjaar. Maar laat ik mijn gevoel van triomf onderdrukken en trachten een les uit deze affaire te trekken. We zijn nederiger geworden. We hebben van onze fouten geleerd.

m We bieden ons afval nooit meer aan aan een afvalverwerker maar dumpen 't voortaan meteen in zee.

h Da's natuurlijk niet wat ik bedoel.

m Een grapje kan toch wel, beste mensen.

h Natuurlijk. Maar, we hebben fouten gemaakt –

m Die ons een godvergeten hoop poen hebben gekost.

h Er zijn verkeerde beslissingen genomen –

m En die gast die dat gedaan heeft, levert nu zijn kerstbonus in!

De hilariteit van een VVD-congres.

h We zijn te obsessief geweest in onze jacht op winsten –

m Maar daar hebben jullie mooi van kunnen profiteren. En de Nederlandse schatkist ook!

h We zijn soms te ver gegaan –

m Ja, we moesten helemaal naar Afrika.

h Maar was het pure slechtheid die ons dreef?

m Nou, bij hem misschien –

b Zeg, hou 's op.

m maar bij mij niet.

b Nee, jij bent zo integer.

h Mensen – er is pers!

b Ik denk dat we door moeten naar de presentatie.

h De presentatie.

b Het operadorp.

h Operadorp. Ja, het operadorp!

m Misschien eerst even hem voorstellen.

h Ja, voorstellen, voorstellen –

b Hier.

B geeft H een briefje.

h Dank je wel. Hoog tijd voor opera! Monsieur – bonjour, au nom de Trafigura, soyez le bienvenu à Amsterdam. Comment se prononce votre nom?

g Sidiki Bakabá.

m Ja, dat zei m'n vriend vannacht ook.

h Even niet, Glauce. Ah, merci, excusez-moi.

g Pas de problème.

h Dames en heren, ik wil u graag voorstellen aan een speciale gast van vandaag. Monsieur Sidiki Bákaba – je le prononce correctement?

g Non.

h Non. Oh. Non, comment...?

g Sidiki Bakabá.

h Oui, exactement. Bakabá. Beste vrienden, wees gerust, ik stel u niet voor aan de volgende vertegenwoordiger die jullie zakken komt leegkloppen voor nog meer anonieme slachtoffers. Non, monsieur Sidiki Badaká –

g Bakabá.

h Ja, dat zei ik toch.

b He says that.

h Monsieur Sidika Bakabí – sorry hoor, mensen – Bakabá est le président de théâtre national de Côte d'Ivoire situé à Abidjan.

g Théâtre d'opéra.

h Ja, daar kom ik zo op.

g C'est un théâtre d'opéra et de ballet.

h Exactement. Als ie het zelf wil vertellen, mag 't ook hoor.

b Misschien moeten we even vijf minuten. Kunnen we even voorbereiden –

m Mensen, het is zo simpel.

h Dames en heren – dank u wel – wij nemen onze verantwoordelijkheid. Nu de boze droom voorbij is, is een laatste, royaal gebaar op z'n plaats.

Het eerste beeld van een powerpoint-presentatie verschijnt.

h Het operadorp 'Probo Koala' is niet zomaar een schenking. Het is een monument. Een monument voor de doden die niet dood zijn. Voor de grond die niet voor eeuwig vervuild is. Het operadorp draagt de naam van het controversiële olieschip, opdat over decennia een kind in Abidjan bij de woorden Probo Koala niet meer denkt aan westers afval maar aan de hoogtepunten van de Europese kunst. Dames en heren, over enkele maanden zullen de tijdloze ouvertures van Mozart, Verdi en Beethoven over de sloppenwijken schallen. Hartverscheurende aria's zullen het opportunistisch geweeklaag verdringen. De mogelijkheden zijn eindeloos: niet alleen een Aïda in een betaalbare bezetting of De Ring in het oerwoud – in het dorp komt ook een ziekenhuis, er is kinderdagopvang, een schooltje, een hulppost voor mishandelende vrouwen, kinderen krijgen breakdances, Daniel de Pancakeman krijgt zijn vaste stek – Medea.

3.

R zit tussen het publiek en spreekt vanaf de tribune.

r Speel door, Jason.

h We spelen niet.

b Ik denk dat we even vijf minuten –

r Praat alsjeblieft door. Ik zit ademloos naar je te luisteren.

h Waar zijn de kinderen?

b We nemen even vijf minuten.

r Ik heb je altijd graag horen praten.

En deze mensen ook, dat zie je zo.

Ze zijn betoverd door het kapitaal.

De glans van het succes.

De aura van de onschuld.

m Je kan dit beter even afronden.

h Uhm, dames en heren... voordat we overgaan tot de interactieve presentatie van het operadorp Probo

Koala wil ik graag het woord geven aan één van de initiatiefnemers van dit unieke project –

H onderbreekt zichzelf.

h Medea.

r Mogen we de acteurs een vraag stellen?

b Ik denk niet –

m Beter na afloop, mevrouw.

h Het kan nu wel even.

b Da's hoogst ongebruikelijk.

m Jij bent de baas.

b Het woord is aan –

h De voormalig wethouder zorg, openbare ruimte, milieu en groen.

r De voorzitter dreigde mij bijna als voormalige echtgenoot voor te stellen.

b Hij is de baas.

r Ben jij de baas?

h Is dat je vraag?

r Ben jij voor dit schouwspel verantwoordelijk?

h Ja, ik ben de baas. Ik heb ook een vraag voor jou. Waar zijn de kinderen?

r Nu bederf je het spel weer.

b Dit lijkt me niet het moment –

r Straks zijn de kinderen pas aan de beurt. Waarom die haast? Wat boezemt jou zo'n angst in?

h Jouw gedrag de afgelopen tijd?

m Weten we zeker dat dit gesprek –

r Speel ik nu opeens de rol van hysterische ex-vrouw.

Moet ik daarom dit continent via de coulissen verlaten.

Word ik daarom de broeikas uitgestuurd,

terug naar de buitengebieden.

Wordt de Europese salon voor mij gesloten.

Worden de strijkkwartetten even onderbroken

voor een moment van vertrek.

Mag ik nu weer terug naar Afrika.

die schandvlek van de aarde.

Sinds wanneer heb ik de ondankbare rol

van barbaar

met de gruwelijke reputatie.

En sinds wanneer windt jou dat niet meer op.

Heb ik jou niet altijd geholpen, Jason.

Zelfs toen je in je allerhoogste nood verkeerde.

Die nacht toen jouw schip

als een vliegende Hollander doolde over zee –

m Mensen, de presentatie.

h Laat haar praten.

r Nee, aan jou weer het woord, Jason.

Ik ben hier niet om je aan te klagen.

Net als deze mensen,

kom ik hier jouw onschuld vieren.

Het recht heeft gesproken.

En het hart ook.

En zonder het einde te willen verklappen:

het hoofdpersonage heeft volgens mij geen bloed aan z'n handen.

De doden zijn niet dood.

De zieken zijn niet ziek.

Het ongeboren kind is toch geboren.

De mismaakten zijn volmaakt.

b Zullen we dan toch even vijf minuten –

r Waarom?

Ik begrijp dat je me verlaat, Jason,

ik begrijp dat ik vertrekken moet.

Vanaf vandaag ben jij vrij.

Mijn onverdachte steun is een last geworden.

Zoals mijn liefde een weezinwekkende druk.

Voor mij is het doek gevallen

en ik speel geen rol in jouw

gloedvolle epiloog.

Alleen –

R komt het toneel op.

één ding, of twee –

Onze kinderen. Vergeef me

dat ik je op dit moment

aan hun bestaan herinner.

Ze zijn nog klein,

hebben een moeder nodig.

Ik weet zeker dat je daaraan hebt gedacht.

Dat iouw nieuwe echtgenote –

h Er komt een omgangsregeling –

H wil R van het toneel begeleiden, maar er ontstaat een worsteling.

r Als zelfs moederliefde in dit land

onderhevig is aan een regeling

is het tijd om heel ver weg van hier te gaan

en zo lang mogelijk uit de buurt te blijven.

Maar ik ben er van overtuigd dat deze dame

– ze is zo mooi, kijk haar toch eens zitten –

de rol van moeder en eega met verve –

R stort in en maakt spastische bewegingen op de vloer.

Ai, ai, ai, ai, ai, ai, ai.

b Medea –

r Ai, ai, ai, ai, ai.

b Mensen, laten we in godsnaam even vijf minuten –

r ‘Ging een vlam uit de hemel

maar dwars door mijn hoofd’

Ai, ai, ai, ai, ai, ai.

Waarom zeg ik dat toch de hele tijd?

Het is niks, mensen, het is niks.

Het gaat alweer. Het gaat.

Laat me los, sujet. Geen vinger.

Doek! Doek! Doek!

R staat weer op alsof er niks is gebeurd.

r Ik ben hier om vrede te sluiten, Jason.

Het spijt me dat ik de kinderen

zonder jouw toestemming meenam.

Het spijt me dat ik de laatste tijd

alleen maar slecht over je dacht.

Dat is voorbij. Ik capituleer.

Ik geef me aan je over – oh, wellust.

Als er hier iemand aangeklaagd zou moeten worden,

dan zijn het de figuranten wel –

mijn landgenoten,

die zichzelf te kijk zetten

als zielige opportunisten.

Die akkoord gaan met schikking op schikking

en zich laten afschepen met een hongerloon.

Mijn broeders en zusters

die niet sterk genoeg zijn,

niet trots genoeg zijn,

om jouw geld niet aan te nemen.

Niet vastberaden genoeg

om door te gaan

met zoeken, eisen, protesteren
tot de laatste steen boven water is,
en recht is geschied.

Niet razend genoeg
om met hakbijlen in jullie slaapkamers te staan.

h Je sarcasme verhult niet dat je beelden progressieve clichés zijn, gekopieerd van een oude opiniepagina. Ik had beter spel van je verwacht. Toon mij de doden, en ik capituleer.

b Oké, vijf minuten.

r Wil je doden zien, Jason?

b Drie desnoods.

B, M en G af

4.

h Het recht heeft zijn beloop gehad. Alle partijen hebben hun beklag kunnen doen. En al die tijd heeft niemand mij een geloofwaardige dode kunnen tonen. In jaren van media-aandacht, Wikileaks en NewsNight-reportages zijn het altijd doden zonder gezicht gebleven. Toon mij de doden, Medea, en ik zal mijn schuld dragen. Toon mij hun nabestaanden en ik beken alles hier en nu.

r Onbeschaamdheid.

Weet je dan niet dat de doden niet kunnen spreken.

Armzalige acteurs zonder tekst.

Geen dode kan zichzelf nu nog verdedigen.

De doden zijn dood,

en schamen zich voor hun tekort.

Ze schamen zich

tot hun enkels in het vuil waarin ze banjerde

op zoek naar hun dagelijkse handelswaar.

Ze schamen zich voor de ontmoeting

die ze daar zochten met een ander mannenlijf.

Roep de doden alsjeblieft niet op als getuigen, Jason.

h Feit is dat deze mensen louter dood zijn in de progressieve dromen. Het linkse bewustzijn voedt zichzelf graag met slachtoffers wereldwijd. Kunnen jullie idealen echt niet zonder doden? Kunnen jullie alleen goeddoen als het echt erger dan erg is? Is een griepje of lichtvervuilde grond niet goed genoeg voor jullie televisieacties en collectebussen? Jullie hebben die zestien niet bestaande mensen in jullie progressieve fantasie gedood. Zestien Afrikanen zijn het offer om het vuur op te poken van de stapel waarop wij moesten worden verbrand. Wat is dat toch met succes dat het zo nodig kapot moet worden gemaakt.

r Laat mij het succes dan kussen.

Deze zelfverzekerde mis-en-scène

is onweerstaanbaar voor dit zwakke lijf.

Ja, jij verdient ons geld.

Dat het geld stinkt

is een luxe-kwestie.

En laat mij de rest van mijn tekst vergeten.

Mijn politiek-correcte verzen
over omkoping en manipulatie.

Over de dollars die je stortte

in de verkiezingskas

van de dikke president

die nooit meer weg wilde.

Over de Parijse hotelkamer die je betaalde

voor de hoogste baas van de Ivoriaanse haven.

Zwijg, souffleur!

Hoe kan ik jou kapotmaken.

Ik kan je niet eens haten,

daarvoor was mijn obsessie voor je te groot.

h Je moest eens weten hoe ik sidder van binnen.

r Gevoelens, Jason?

h Alsof deze affaire niet aan mij knaagt.

r Pijn zelfs?

h Je moest eens weten hoeveel.

r Tranen, nu al?

h Waar zijn mijn kinderen.

r Stop met huilen,

je tranen komen veel te vroeg

waardeloze B-acteur.

Voorlopig ben ik de enige die verlaten wordt.

Kijk naar mij.

Raak me aan.

Ik weet dat je van me walgt.

Ik weet dat ik afstotelijk ben.

Dat ik in al die jaren

steeds weerzinwekkender werd.

Ik vergeef het je

allemaal.

De strelingen die mechanisch werden.

Je blik die mijn ogen vermeed.

De zware stilte 's nachts in bed.

Het is allemaal de schuld van dit lijf

dat jou afstootte en afstootte.

Jij kon daar niks aan doen.

Hou van mij,

schreeuwde het uit,

en met elke schreeuw

stootte het iou verder van zich af.

Gun dit lijf nog één keer jouw blik.

Raak me aan, Jason,
alsjeblijft.

Onze lijven herinneren zich elkaar nog wel.

Waarom ons lijf zijn thuisplaats ontnemen.

De breuk in onze buiken doet al zo'n pijn.

Ik hoef jou niet aan te raken.

Jouw lichaam zit in mij.

Toe verlaat me niet.

Toe verlaat me niet.

Ik moet hiermee ophouden.

Het is koud op dit toneel.

Het enige dat ik wil,

is tot jou doordringen.

Maar als een toneelstudent

speel ik wanhoopsdaad

op wanhoopsdaad.

Je bent niet goed voor mij.

En toch wil het lijf al jaren niks anders.

Verslaafd aan de afwijzing,

oh, meelijwekkend geval.

Poging jou te raken

waar je maar potentiële wonden hebt.

Als we kinderen hadden,

zou ik ze desnoods vermoorden.

Jouw zwarte ogen die me niet aankijken.

Het hoofd waarin niks meer omgaat.

Je bent verdwaald in verkeerde hersenhelften, schat.

Raak me,

laat me je raken.

Als we kinderen hadden,

had ik ze allang vermoord.

h We hebben kinderen.

r Als jij dat wilt.

stilte

r Ter zake nu.

Biografie van het personage:

alles werd haar afgenomen.

Zij was wel de laatste

tot wie dat doordrong.

De wethouderspost,

het lidmaatschap van de commissies,

het erelidmaatschap van de partij.

Haar naam niet meer in de krant,
haar kop niet meer op televisie,
lokaal noch nationaal.

Ooit was zij de vrouw
die het maaiveld overzag.

De gezaghebbende voorzitter
van het echte mannenonderzoek.

De doorpakkende bestuurder
van de nationale milieupartij.

De fotografen hielden van haar.

Men zweeg als zij in de buurt kwam,
zoveel waarde hechtte men aan haar oordeel.

Maar op een dag werd zij overgeslagen.

Niet meer opgebeld,
niet meer uitgenodigd,
niet meer bijgepraat.

Zij liet zich nergens meer zien
omdat ze wist dat men over haar roddelde.

En als dat allemaal inbeelding was,
was het wel de stem in haar hoofd die sprak.

Alles is deze vrouw ontnomen.

Waarom moet zij het nulpunt van dit bestaan bereiken.

Waarom haar baan, haar eer, haar man, haar land verliezen.

Waarom haar kinderen er dan ook niet meteen bij.

h Jij verhult jouw persoonlijke rancune met politieke argumenten.

r Blijken niet alle eervolle handelingen uiteindelijk pathologie.

h Waarom zolang wachten met de wraakscène.

r Omdat het tijd is voor je verdedigingsmonoloog.

h Waarvan word ik beschuldigd.

r Van het bezit van een geweten.

h Dan doe ik liever de aanklacht.

r Eindelijk speel je dapper mee, bravo.

h Toen jouw ambtenaren ons toestemming gaven met het afval te vertrekken, hadden wij toen moeten zeggen: dat klopt niet, hou ons alsjeblieft aan. Toen het geen enkele Nederlandse instantie een zak interesseerde, waar wij met dat afval heengingen, hadden wij toen moeten zeggen: u kunt ons beter een beetje in de gaten houden. Toen de Ivoiriaanse douane vervolgens de lading goedkeurde, hadden wij toen moeten zeggen: sorry, jullie snappen er echt niks van. Hadden we tegen dat bedrijfje dat ons afval kon verwerken moeten zeggen: nee, beste Afrikaan, dat kan jij niet. Hadden wij de corruptie moeten aanklagen, de ingeslapen instanties wekken. Of deden wij precies het juiste. Iets dat jij met je antropologische geest maar niet kunt. Al die inspecteurs, douaniers en ambtenaren, Afrikaans, Europees, honderd procent serieus nemen. Ervan uitgaan dat ze net zo scherp en sterk zijn als wij.

r Je bent me een broer schuldig.

Een Afrikaan zit voor iou twintig jaar vast.

De schandknaap Tommy,
De kwajongen die jouw giftige sappen
over zijn vruchtbaar land verspreidde.
Herinner je
de nachtenlange paniekritten
van de hitsige vrachtwagenchauffeurs.
Zwetend en onderbetaald.
Met jouw walgelijke drab uit op een schijntje.
Een schijntje voor een opwindend feestmaal.
Een geheime schnabbel in een Afrikaanse nacht.
Een slechte poging jouw smurrie te verkopen
aan de lokale bakkerij.
Bak eens een broodje met een vleugje zwavel.
De sneue Afrikaan die alles voor geld doet.
Die de sofa onder z'n zwarte reet nog verkoopt.
De vrouw die hij lief heeft.
De kinderen die hij in haar bed verwekte.
Hoe nobel hem te behandelen als jouw gelijke
met z'n vier-en-een halve dollar per dag,
zijn oerwoudeeducatie
en moraal van de sloppenwijk.
Hoe integer een land serieus te nemen,
met een anorectische overheid,
een vetgemeste regering,
en een plucheplakkende president.
Welopgevoed en politiekcorrect
behandel je iedereen als gelijke,
maar ben je in wezen
een schatrijke hoerenloper,
die de straten afschuimt
en in smerige donkere kamertjes
illegaal verhandelde vrouwen neemt.
En er telkens weer mee weg komt.

h Al jouw empathie kan niet verhullen dat

jij diep op jouw eigen landgenoten neerkijkt. In jouw hulpverlenerspoëzie kan echt geen enkel arme negertje voor zichzelf zorgen. Afhankelijkheid wordt beloond, zwakte vereerd en goedgelovigheid op een voetstuk geplaatst. Iedere zwakke ziel in Afrika is het slachtoffer van mij.

r Kijk jij ooit in de spiegel?

h Jij hebt niet het alleenrecht op schaamte. Natuurlijk kijk ik ook in de spiegel.

r Wat zie je dan.

h Ik zie iemand die op de toppen van zijn kunnen leeft. Iemand die risico's neemt in de veronderstelling dat zijn tegenstanders gelijkwaardig zijn. Ik zie iemand die geen rekening wil houden met slachtofferschap. Die zijn succes opeist, helemaal. En anderen uitdaagt hetzelfde te doen. Iemand die de

vruchten van de wereld plukt. Wat hem drijft? Gretige nieuwsgierigheid. Pioniersdrift. Ja, hij tast de grenzen van de wet af. Hij neemt welbewust risico's. Maar hij aanvaardt het direct als de wetgever hem terugroept. Als de rechter een juridische grens trekt. Die erkent hij zonder voorbehoud. Maar tot het zover is, is hij een onstuimig mens die het uiterste opeist. Om geld te verdienen? Heel veel. Om geld te verliezen? Net zo graag. Het gaat hem om iets groters. Iets metafysisch. Twee keer twee is vijf.

B, G en M komen weer op.

b Nee, twee keer twee is vier.

h Twee keer twee is vijf.

b Kijk, dat is nou typisch Jason.

h Dat doen wat we nooit voor mogelijk hielden. Wat nog niet bedacht is. Een beetje God zijn. De wereld is er om bespeeld te worden. Oké, we spelen.

5.

h Kerstmis 2005, Londen, UK.

Onder de kerstboom:

de aanbieding van het jaar
een partij spotgoedkope gasoline.

Afkomstig uit Mexico, Mexico.

Gedumpt voor een spotprijs.

Olie zit al jaren in de lift,
deze gasoline is een megakans.

This is as cheap
as anyone can imagine.

Als jij het kan omtoveren
tot verkoopbare benzine
voor de Afrikaanse markt,
verdien je zeven miljoen dollar
per lading, van de twaalf.

Bovenop je kerstbonus.

In roestende tankwagens gaat het
van Mexico naar Brownsville, USA.

Kopen of niet kopen, gast.

It's crap, shit and high-sulfur,
but bloooody cheap!

Dus je mannetje in Amerika koopt.

Pling-plong, mailtje uit Parijs:

Congratulations!

En: Claude wants you to be creative.

Dus de zweep over de denktank.

Conclusie: de goedkoopste methode

om alchemie te bedrijven is
tatatata: caustic washing!
Men wasse de gasoline
met onschuldige chemicaliën
even heen-en-weer pompen
en heel goed schudden
waarna het afval vanzelf zakt
en smoothly kan worden weggezogen.
Wat rest: echte benzine,
perfect voor Afrika
en uw portemonnaie.
Probleem: overal is dit grapje verboden.
De wereld heeft ook geen humor.
Global Search.
Alleen Tunesië snapt de clou.
Daar kan je de gasoline laten wassen.
Je haalt een schip uit Singapore
voor a night in Tunesia.
Maar die fucking Tunesiërs
ze verkloten de boel.
Drie mensen ziek
en het stinkt erger dan hun bonensoep.
Dus je zet een PR-ploeg op het vliegtuig
van Londen naar Tunis.
En huurt een schip uit Panama
met een Russische kapitein.
Hé Sergey, waarheen met de shit?
Global Search.
Middenlandse Zee, ter hoogte van Malta.
Op zee kan je dat goedje best zelf wassen.
Huub-huub-huub en de Barbatruc slaagt.
Dames en heren,
de eerste lading prachtige benzine.
Het restafval hup in de slobtanks.
Een poging het te dumpen
bij die fuckers in Tunesië,
maar zoveel humor hebben ze ook weer niet.
Op naar... Estland!
Hebben die gasten nou ooit het songfestival gewonnen?
Tussendoor: effe pissen in Amsterdam.
Een leugentje voor eigen bestwil:
mag ik hier wat spoelwater afleveren?
Business as usual.

Maar zo genant:
bij het overpompen van de slobs
stinkt het drie uur in de wind.
En die Hollanders gaan doen
waar ze 't best in zijn
– *zeiken en klagen*.
De prijs voor verwerking
verdertigfuckingvoudigt.
Ze zijn helemaal gek
en ik wil me afval terug.
Het is godverdomme van mij!
Maar in dat kutlandje
moeten daar zeven instanties overheen.
En niemand weet of het mag.
Europese regels, blablabla.
Je stuurt wat vierkante advocaten,
dreigt met fikse schadeclaims,
en BV Holland schijt in z'n broek.
Zeven instanties doen het bordspel
verantwoordelijkheidje afschuiven
– in die scène speel jij die bijrol–
en een dag later
vaar je met je afval vrolijk weg.
En dan... let's goooo Africa!
Nigeria of Togo,
Togo of Nigeria
wie mag het afval hebben?
Ienemienemutte,
tien pond dollars –
business as usual!
Maar de beste offerte komt uit Abidjan,
yours sincerely, Tommy.
Vijfendertig dollar per kuub,
éénfuckingvierentwintigste
van de Hollandse prijs.
Wie is hier nou corrupt?
Een stempeltje van de douane,
een handgeschreven contractje,
een vergunning die ermee door kan,
en de totale verantwoordelijkheid bij hem.
En dus: knock out,
schaakmat,
ga door naar finish.

game over.

The global match gewonnen.

6.

r Ik heb van je gehouden, Jason.

Schrik je daar nu van.

Je bloost,

wat is dat nu voor onzin.

Als jij je vijanden had overwonnen,

de buit had binnengehaald,

bezweet en uitgehongerd

in de thuishaven terugkeerde

was je zelfs

voor deze ontwikkelde geest

onweerstaanbaar.

Na elke overwinning zocht mijn lijf

jouw torso weer op.

De kracht van de totem.

Een negerin kan het niet laten

steeds weer terug te keren naar de paal.

Jij hebt nooit echt van mij gehouden.

Schrik je weer.

Je gedoogde mij. En maakte gebruik

van mijn hunkerend lichaam.

Was ik je slavin, Jason.

Stond ons hitsig bed op een Amerikaanse plantage.

Of in de achterbuurt van een Afrikaanse stad.

Was ik de beloning

na een avondje spelen met de globe.

h Ja ik heb genoten van je zwarte lijf. Ik herinner mij hoe ik jou nam in het bezwete bed. Hoe mijn witte lijf zich tegen je aanstootte. Mijn handen in jouw zweterig kroeshaar. Mijn superieure blik op je glimmende rug. Mijn geslacht tussen je billen – de kont van een zwarte merrie. In die donkere nachten was je helemaal van mij. Beschenen door het flakkerende licht van een olielamp. Mississippi 1836. De schaduw van het beest met de twee ruggen op de slaapkamerwand. Ik de plantage-eigenaar. Jij het keukenmeisje met kanten rokje dat na het gezelschapsspel nog even met de heer naar boven mag. Angstig en trots. Hij vernedert je en geeft je een ereplaats boven de stinkende rest. Bij het orgasme leek je te zingen, als de genotsvolle weklagen van Amerikaanse slaven.

r Ai, ai, ai, ai, ai, ai.

h Hoe voelt dat, Medea? Goed? Jij verzuipt nog eens in je gekwelde pose. Zie je wel: ik ben nog steeds een slaaf. Zie ie wel: even hoor ie erbij. maar dan slaat het verraad weer toe. Zie ie wel: uiteindelijk ben ik drek.

Zwarte drek. Nog steeds elke dag zojuist ontvoerd uit de binnenlanden van Ivoorkust. Heb ik je land vervuild. Het land waar jullie zelf op kotsen. Waar de vuilnishopen zich dagelijks opstapelen. Beween de vijftienhonderd doden die ze daar de afgelopen tijd zelf hebben neergeknald. En breng de kinderen terug.

r Welke kinderen.

De kinderen op de vuilnisbelten?

h Hou op met die onzin. Onze kinderen. Waar zijn ze?

7.

De aandeelhoudersvergadering gaat verder.

r Laat ons een glas drinken.

Laat ons proosten
op jouw operadorp!

b Misschien moeten we inderdaad een keertje overgaan tot de presentatie.

r Ja, de presentatie, presentatie!

Ik weet dat jij zo van opera houdt.

Ik waardeer jouw gebaar enorm.

Om jouw grote liefde te delen
met mijn cultuurloos land.

Je dreigt een goed mens te worden.

Ga alsjeblieft over tot de interactieve presentatie.

En wees beleefd, stel mij eens voor –

wie is dat heerschap met de zwarte huid
aan tafel,

de man lijkt afkomstig van mijn continent.

h Mag ik je voorstellen: monsieur Sidiki Badaká.

g Bakabá.

r Je sprak zijn naam niet goed uit, Jason.

Je noemde hem zojuist gebakken kip.

h Gebakken kip?

r Ja: Badaká.

g Non, Bakabá.

h Oui, oui, nous le savons. Monsieur est le président –

g De théâtre d'opéra et de ballet de Côte d'Ivoire –

h Situé à Abidjan – oui, oui, nous le savons.

r I ni sogoma.

I ka kènè wa.

h Wat zeg je, wat zeg je.

r N'ka kènè kosobè.

I ni baara.

A bi kom I ka bakôrôni
 môghô bi níka placi ra.
 Soudja lo wa – Trafigura.

h Waar heb je het nou over.

r A sèbè ni bi journal kônô
 ko faraguè Société Tommy
 la ko nènè ka fari village opéra
 sandji bi nana fenè Abidjan.

g Hahahahahahahahaha!

h Waar hebben jullie 't over, in godsnaam.

r Ik leg meneer gebakken kip alleen maar even uit waar het geld voor zijn operadorp vandaan komt.
fluistert Ik denk dat ie op de cheque wacht.
 Het staat je zó goed, het mecenaat!
 Hoe voelt dat, geld weggeven.

h Dat is zeer aangenaam, kan ik je zeggen.

r Hoeft het geld eventjes geen nut te hebben,
 geen economisch doel, alleen een metafysische.
 Kun je eindelijk jezelf overstijgen.

b Twee keer twee is vijf.

h Ik ben blij iets voor de mensheid terug te kunnen doen.

r Voor de mensheid.

h Niet meteen er bovenop springen.

r Is dit allemaal bedoeld voor de mensheid.

b Hij bedoelt voor de mensen. Voor de mensen in Abidjan.

r Hij zei dat het voor de mensheid was.

h Maar ik bedoelde voor mensen die –

r Van opera houden.

h Waarom zouden we er vanuit moeten gaan dat die mensen daar niet van houden. Ze hebben daar ook opera. En wij stimuleren die. Iemand anders doet de voedselpakketten. En de aidsremmers. Dus doen wij de opera. Zij brengen melkpoeder, wij brengen Mozart. Zij waterzuiveringstabletten, wij Wagner. Wij willen naar dat continent niet nog meer van het slechtste brengen van wat wij te bieden hebben. Niet nog meer loze VN-missies en kerstliedjes.

B, M en G weer af

h Wij geven ze een keer het allerbeste van wat Europa te bieden heeft. De grootste troost, de beste balsem, het allerbeste middel om de banaliteit van het bestaan te overstijgen. Dames en heren, ik presenteer met trots: het operadorp Probo Koala.

OPERA!

r Ik heb ze achtergelaten.

h Waar heb je ze achtergelaten.

r Ik hielp ze 's ochtends met aankleden.

De kleine broekjes.

De rode laarzen.

De wanten tegen de kou.

We hebben gegeten,

aan tafel. Ik keek ze aan

terwijl ze van hun boterhammen smikkelden.

De tranen stroomden over mijn wangen.

Ze hebben het niet gezien.

h Wat heb je met ze gedaan.

r Ik ben hun moeder.

h Ik hun vader.

r We vertrokken,

over de platte wegen van jouw land.

Ze zongen liedjes achterin.

Plakten plaatjes op het raam.

Ik zag ze in de achteruitkijkspiegel.

Waarom schrokken ze van mijn blik.

Zing maar door.

Ik had pakjes appelsap voor hen mee.

De reis zou lang gaan duren.

h Waar ging de reis heen.

r Ik had een kaart bij me,

zelf uitgeprint van internet.

Ik wilde rijden naar een plek

die was afgezet met prikkeldraad.

Ik wilde naar een plek

waar bordjes met doodshoofden hingen.

Ik wilde naar een plek

met drek en olievlekken,

met grauw-verroeste vaten

en dode vissen op de grond.

Ik wilde naar een plek

die met linten was afgezet

door mannen in witte pakken.

Ik wilde naar een plek

waar onze kinderen konden spelen.

Waar ze zouden kunnen ravotten in drek.

Waar ze zich konden verstoppen in olievaten

waar ze zouden kunnen rennen, springen, struikelen
en met hun gezicht in olieresten zouden duikelen.

Ik wilde dat de geur voor hen ondraaglijk zou zijn, zodat –
h ze ziek zouden worden. Brandwonden zouden oplopen. Ze zouden stikken in hun eigen kots. Hun
ademhalingssysteem ter plekke zou worden uitgebrand.

r Gebeurt dat als je op zulke plekken speelt.

Je hebt dat altijd ontkend.

Je zei altijd dat het afval
geen enkel risico vormde.

Dat men niet moest zeuren
want de schapen en varkens
dartelen toch ook nog vrij in de wei.

h Waar zijn de kinderen.

r Misschien hebben ze een griepje.

Een klein griepje. Morgen zijn ze weer beter.

h Wat heb je in hemelsnaam gedaan.

r Ze hebben gespeeld.

Net als wij.

h Je bent gek.

r Maar je had ongelijk, Jason.

Het was niet zomaar een griepje.

Niet zomaar een lopende neus.

Niet zomaar een beetje hoesten.

Wat ik heb gezien
is haast niet te bevatten.

Het is fout geweest,

ik weet het,

wat heb ik gedaan.

Jij.

Jij wist het,

het is vuiler,

ik – jij hebt mijn kinderen vermoord.

Er is geen verschil.

De kinderen in Afrika,
onze kinderen.

Jouw kinderen,

hun kinderen.

Ze hebben geravot.

Een beetje gespeeld.

En daarna zijn ze zo ziek geworden.

We moesten wel naar 't ziekenhuis.

We reden zo snel als we konden.

Ze overleven het wel.

zei de dokter. Wees gerust,
ik kan je zijn kaartje geven.

zoekt het

Ben het kwijt.

Het is allemaal mijn fout.

Ik heb het schip als eerste doorgelaten.

Jouw schip.

Ik heb jou laten gaan.

Ik heb je je spel laten spelen
en liet je ermee weggkomen.

De afkeer. De walging. De haat.

Ben ik uw monster,
dames en heren.

Ben ik uw afgrond.

Ben ik uw bodemloze put.

De tovenares.

De heks.

De kindermoordenares.

Die haar broer in stukken sneed.

En haar vaders rijkdom aan haar liefde gaf.

Ik heb alles gegeven
en niks gekregen.

De tranen stromen over mijn wangen.

Bij de film op het kleine scherm in 't vliegtuig.

Ik denk aan jou

op weg naar mijn verloren continent.

Ik bezoek vreemde lijven,

raak mannen aan,

mannen die ik veracht,

maar hoop in een flits

jou te ontdekken.

Jou te vergeten

en weer te ontdekken.

Deze pijn gaat nooit meer weg.

Ik weet dat jij het niet bent

waar ik naar verlang.

Maar mijn dorst

heeft een naam

een gezicht gekregen.

Jouw naam, jouw gezicht.

Jason.

Onuitwisbaar de droom

die we samen deelden.

Als we kinderen hadden
zou ik ze nu vermoorden.
Jij bent gif, Jason.
Jij bent het vergif van deze wereld.
Jij hebt die zestien mensen niet gedood.
Je hebt misschien niemand ziek gemaakt.
Maar je doodt mij.
Je vergiftigt mij.
Ik ga ten onder aan jou.

De opening van het operadorp Probo Koala. Jason, in het gezelschap van een Nederlandse ambtenaar en een zwarte dame, wordt ontvangen door Sidiki Bakabá en kort geïnterviewd door Sophie. Het gezelschap neemt plaats en de opera begint. De Afrikaanse hiphop-danser wordt echter gestoord door de opmerkingen van de ambtenaar die na een tijdje zelfs de microfoon grijpt.

b Moet ik het over mezelf hebben.

Ik –

wie –

over wie gaat het

als het over mij gaat.

Ik ben de man die zijn werk doet.

De VROM-inspecteur in de haven.

De douanier in de nacht.

De man die het gifschip doorlaat.

De kapitein die op toestemming wacht.

Ik ben brigadier Bart die het gifschip nabelt,

en de matroos die de telefoon opneemt.

De man in het witte pak.

Geïnterviewd door mij,

journalist van NOVA.

Ik de hulpverlener in Afrika,

over wie ik een vernietigend boek schrijf.

Ik de BBC-journalist,

ik de ramptoerist.

De havenmeester van wacht

die belandt in de gevangenis,

waar ik door mij wordt verkracht.

Hij moet staan, ja, hij moet staan

zodat ie makkelijker in z'n hol kan worden genomen

en ie niet gaat zitten in z'n eigen schijt.

De man in de rij

die wacht op compensatie,

en de Britse advocaat,

die er ook sla uit slaat.

De regisseur van 't stuk,

met mij,

geëngageerd acteur.

Voor mij,

betrokken toeschouwer.

Over mij,

Europeaan.

over hem:
arme Afrikaan.

Mamadou die cd's verkoopt.
Suleyman die jou redt.
Bouaka die zingt en danst.
The Pancakeman met z'n dreads.
Stephen die jou zijn nicht wil geven.
'Your friend' Hamza die jouw zweetblouse wilt.
Meda die alleen maar drinkt en kletst.
Zijn regie-assistent die zich verveelt.
Het lelijke meisje die zegt dat je haar kan kussen.
De mooie hoer die danst in de discotheek.
David die met jou van hut naar hut loopt
en die godvergeten eerlijk leek.
Die jou middenin de nacht redt uit de storm
en jou naast zich laat slapen in zijn bed.
Maanden later stuurt ie jou een mailtje
of je niet wat geld voor zijn cattle over hebt.

Luister, ik bedoel het goed.
Ik heb het beste voor.
Ik wil zo graag.
Bereid te voelen, te denken, te weten.
Ik ben nog nooit zo bereid geweest.
Ik voel me betrokken.
Ik beeld me in.
Ik ben een goed burger.
Zoveel potentie ligt in mij klaar.
Aan mij ligt het niet.
Ik ben bereid om te geven.
Ik heb m'n best gedaan.
Ik heb gereisd,
gehandeld,
geëxporteerd,
geconsumeerd
en zoveel geld uitgegeven.
Naar hun oeverloze verhalen geluisterd,
met m'n handen meegegeten van de rijst,
teveel betaald voor een ritje.
En ik ben zo beleefd geweest.
Tegen niemand zei ik:
met iou gaat het nooit wat worden.

Je gaat niet naar Europa,
je komt dit land nooit uit,
je gaat niet meer verdienen,
jouw land een baggerschuit.
Mijn eeuwige beleefdheid!
Nooit zei ik:
je bent een lui varken,
ruim die pokkezooi een keertje op.
Je bent een gore hond,
waarom nou vier vrouwen trouwen.
Je sjoemelt en je liegt,
doet alles voor de poen,
de geschiedenis heeft je genaaid
en jij kan er allemaal niks aan doen.

Want ze zijn lui,
weet je
ze ruimen de boel niet op,
weet je.
Ze doen eigenlijk niks.
Dan te kijken,
met die blikken,
ogen waarachter niks schuilgaat.
Die zwarte pupillen.
Die bruine huid.
Die langzame tred.
In hun nakie over straat soms.
Dat zitten.
Dat liggen.
Dat hangen.
Dat eeuwige gehang.
Ze denken niks.
Ze weten niks.
Ze praten 't liefst
over niks.
Hen overkomt alleen maar.
Er is geen plan.
Er is geen intentie.
Er is geen intelligentie.
Er is geen theorie.
Er is geen target.
Laat staan een plan van aanpak.

Ik bedoel,
ik laat m'n kinderen toch niet sterven.
Ik bedoel,
ik laat m'n kinderen toch niet sterven.
Ik bedoel,
ik laat m'n kinderen toch niet sterven.

Waarom mag ik mijn vitaliteit niet vieren.
Waarom mag ik niet genieten van mijn succes.
Waarom komt het mij niet toe.
Ik ben ook slachtoffer.
En ik heb ook spullen nodig.
Ik heb lekker eten nodig.
Ik heb mooie kleding nodig.
Ik ben hopeloos corrupt,
maar ik heb m'n corruptie nodig.
Ik heb mijn leugens nodig.
De fout ingevulde formulieren heb ik nodig.
Heb medelijden met mij,
ik heb het zo nodig.
Het is niet genoeg.
Het is nog lang niet genoeg.
Ik wil de top bereiken.
Ik wil wat mij toekomt.
Mijn volledige potentie.
Omringd door mooie spullen.
Mijn spullen waar ik zo van geniet.
Waar ik voor heb gewerkt.
Waar ik zuinig op ben.
Die ik heb uitgezocht
op basis van mijn smaak.
Op basis van mijn ontwikkeling.
Op basis van de normen en waarden die ik heb.
Mijn mooie boeken,
mijn klassieke muziek.
Lekkere slow food
met vergeten groenten.
Chinese lampions
bekleed met fijne stof.
Mijn blouse uit India!
Sfeervolle verlichting
die met een tikje op de voet aangaat.
De geluidsinstallatie

die niet teveel ruimte inneemt in het interieur
maar een optimale geluidservaring biedt.
Ik hou van lekker eten.
Ik kan zo genieten van uit eten gaan.
Met mijn vrienden
in de kleine restaurants van de stad.
We bestellen voor, hoofd, en misschien nog na.
We drinken een fles wijn leeg.
We genieten van onze zintuigen.
We hebben een goed gesprek,
waarin we politiek, samenleving, psychologie
afwisselen met roddels, leuke anekdotes,
tips omtrent films, kunst en muziek.
We zijn ons bewust.
We geven ons geld goed uit.
We doen geen hond kwaad.
We functioneren nu eenmaal in dit systeem.
We plukken nu eenmaal de vruchten
van de rijkdom die voorhanden is.
We stellen ons niet al te fundamentele vragen
omdat die niet objectief te beantwoorden zijn.
We vinden allemaal dat het kapitalisme
het slechtste systeem is
maar er geen betere voorhanden is.
We kennen de mislukte experimenten
uit de geschiedenis.
We wantrouwen utopisten.
Geloven niet in revolutie
omdat die altijd in z'n tegendeel keert
en z'n eigen kinderen opeet.
We geloven in eigen verantwoordelijkheid.
Dat je je leven in eigen handen hebt.
Dat als je echt wilt,
je wel ergens zult slagen.
We gebruiken termen als empowerment.
Als een arm straatkind
maar genoeg empowered raakt
dan redt ie het wel.
We steunen theaterprojecten in Malawi.
We adopteren weeskinderen uit Kenia.
We bestrijden de aids in Oeganda.
We vaccineren tegen cholera in Ghana.
We helpen dammen bouwen in Senegal.

We bestrijden terrorisme in Mali.
We bevorderen de democratie in Guinee-Bissau.
We stellen de coltan aan de orde in Kongo.
We zingen tegen de honger in Ethiopië.
We sturen marineschepen naar Somaliland.
We protesteren tegen Mugabe in Zimbabwe.
We maken ons zorgen over Zuid-Afrika.
We liggen wakker van Soedan.

Ik bedoel, je kan de krant niet eens lezen.
Je kan de films niet eens zien.
Je belt je vrienden niet eens terug.
Je beantwoordt hun berichten niet.
Je kan de opera's niet beluisteren.
Je aait de kat niet genoeg.
Geen geld, geen tijd
de wandeling te maken,
het boek uit te lezen
de vader te bezoeken
in het huis voor dementen.
Je kan de tranen in je ogen niet drogen.
Niet bidden tot een God die niet bestaat.

Ik ben de man die de lading niet checkte.
Ik ben de brigadier die het gifschip nabelde.
Ik ben de man die gewoon zijn werk deed.

Vergeef me,
ik zal je schrijven,
ik zal je één keer per maand schrijven,
een berichtje op mijn mobiel,
zal moeite hebben het vol te houden,
zal mezelf streng moeten toespreken,
zal niet weten wat te schrijven,
zal mij verzetten tegen de regelmaat,
zal de verantwoordelijkheid haten,
zal boos op je worden
omdat je elke maand op mijn bericht wacht,
zal ervan walgen één keer per maand
aan jouw armoede te moeten denken,
aan jouw holle, nietszeggende wereld,
jouw wereld die ik niet begrijp,
waar ik geen woorden voor heb.

die mijn ambitieuze bloed doen stromen,
en daarom schrijf ik maar iets
over mijn dode vader,
de wolken in de lucht
en ik zal naar jouw familie vragen,
omdat jij dat op prijs stelt,
da's het minste wat ik kan doen,
en ik weet dat ik het niet zal doen,
maar ik zal vinden dat ik 't zou moeten,
en dat zal precies de doorslag geven,
als jij weer sms-t.

einde

mightysociety9 ging op 28 april 2011 in theater Monty in Antwerpen in première.

Concept, tekst & regie: Eric de Vroedt.

m Mariana Aparicio Torres

g Gustav Borreman

b Bram Coopmans

h Hein van der Heijden

Martijn de Rijk (najaar 2011)

r Romana Vrede

Dans: Roché Miguel Apinsa

www.mightysociety.nl

Eric de Vroedt (Rotterdam, 1972) studeerde in 1996 af aan de Arnhemse Toneelschool. Tussen 1997–2003 maakte hij deel uit van toneelgezelschap Monk, waar hij schreef, speelde en regisseerde. In 2004 maakte hij bij Lantaren/Venster de soapera *Pendant la nuit* voordat hij startte met het mightysociety-project, een tiendelige serie nieuw geëngageerde voorstellingen over brandende actuele kwesties. *mightysociety4*, *mightysociety6* en *mightysociety8* werden geselecteerd voor het Nederlands Theater Festival. Sinds 2007 wordt het mightysociety-project ondersteund door Toneelgroep Amsterdam en regisseerde de Vroedt daar ook *A Streetcar Named Desire* (2008), *Glengarry Glen Ross* (2009) en *After the Fall* (2012).

Toneelwerk

mightysociety9 – 2011

mightysociety7 – 2010

mightysociety6 – 2009

mightysociety5 – 2008

mightysociety4 – 2007

mightysociety3 – 2006

mightysociety2 – 2005

mightysociety1 – 2004

Pendant la nuit – 2004

Couleur Locale – 2003

Go, baby go! – 2002